

споживачів, різноманітних інструментів самоорганізації ринку та спеціально уповноважених органів державної влади, причому останнім належить найбільш відповідальна й визначальна роль.

Світова практика доводить, що ефективне попередження та припинення недобросовісної конкуренції можливе лише тоді, коли саморегулювання доповнюється розвиненою системою відповідного правового регулювання.

Важливим напрямом запобігання порушенням законодавства в економічній сфері та забезпечення дотримання правил добросовісної конкуренції на товарних ринках є прийняття та дотримання учасниками ринків правил професійної етики у відповідних сферах підприємницької діяльності.

ТЕХНОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ СЕРЕДОВИЩА

Викладач Сахнюк Л.В., студ. Комлик О., КІ СумДУ

Головними джерелами техногенного забруднення середовища є виробники енергії (ТЕС, АЕС, ДРЕС, котельні), усі види промислових об'єктів (металургійні, хімічні, нафтопереробні, цементні, целюлозно-паперові), екстенсивне, перехімізоване сільськогосподарське виробництво, військова промисловість і військові об'єкти, усі види транспорту, гірниче виробництво.

За кількістю промислового бруду на душу населення Україна посідає одне з перших місць у Європі.

У процесі виробництва промислової продукції та в господарській діяльності утворюються відходи, які є потенційною сировиною. Їх поділяють залежно від джерела утворення на дві групи: відходи виробництва та відходи використання. Відходи виробництва — це залишки сировини, матеріалів, напівфабрикатів, що утворилися в процесі виробництва та частково чи повністю втратили свої первинні споживацькі якості. Відходи використання — це продукція, що була у використанні або супутні їй продукти, які втратили свої споживацькі якості.

Рідкі відходи. Крім того, що скидання у водойми неочищених стічних вод, які містять значну кількість забруднювальних речовин, завдає великої шкоди навколишньому природному середовищу, забруднені води наносять серйозний збиток промисловості, сільському, лісовому, комунальному господарству. Наприклад, у промисловості така вода може призвести до корозії трубопроводів та

обладнання, знизити продуктивність фільтрів, а також до необхідності її додаткового оброблення з метою усунення небажаних запахів, спричинити порушення технологічних процесів, що, у свою чергу, зумовлює погіршення продукції, брак та інші явища. До побутових стічних вод належать води, які видаляються з туалетних та ванних кімнат, кухонь, лазень, пралень, їдалень, лікарень, а також стоки від прибирання жилих та адміністративних приміщень.

Тверді відходи. Як свідчить світовий досвід, кількість твердих відходів у великих промислових регіонах щорічно зростає на 2–4 %. При цьому на душу населення щорічно припадає близько 1 т різних відходів, значна частка яких вміщує органічні продукти і може бути використана після оброблення (вилучення певних компонентів) як паливо в котлах-утилізаторах. За розрахунками, використання цих відходів для виробництва електроенергії (ККД = 35 %) дає можливість покривати від 10 до 15 % потреб в енергії. На практиці технології оброблення промислових і побутових відходів може бути використане безпосереднє спалювання відходів, піроліз і біологічна переробка. Органічна фракція при спалюванні дає у 4–12 разів енергії більше, ніж її потрібно на переробку усїєї маси відходів. Отже, процес спалювання є енергетично вигідним і перспективним.

Хімічні відходи. Основна маса представлена фосфогіпсами, обсяг накопичення яких на 01.01.2010 р. становить близько 41 млн т. Відходи теплової енергетики представлені золою та золошлаковими продуктами. Накопичені в золовідвалах теплових електростанцій відходи становлять 0,37 млрд т. Відходами агропромислового сектору є непридатні до використання пестициди, продукти життєдіяльності тваринницьких комплексів та ін.

Показово, що незважаючи на певну проблему з уже накопиченими непридатними отрутохімікатами, ситуація з ними продовжує загострюватись. Це ще раз засвідчує безвідповідальність керівництва та органів місцевої виконавчої влади у сфері охорони навколишнього природного середовища та економічного використання ресурсів. Складною залишається ситуація зі зберіганням та видаленням відходів. Переважна більшість областей України не має будь-яких полігонів для екологічно безпечного поводження з ними. Відсутність цілеспрямованої державної політики у сфері поводження з відходами в Україні створює передумови виникнення надзвичайних ситуацій з тяжкими наслідками для довкілля та здоров'я населення. Значна кількість токсичних відходів потрапляє до місць неорганізованого складування за межі підприємств і подальший контроль за можливим їх переміщенням втрачається. Саме таким

станом можна пояснити появу у житловій забудові, наприклад, ртуті — про що час від часу інформують засоби масової інформації. Тож наведені дані дають загальне уявлення про проблему (у цьому разі промислових токсичних) відходів в Україні.

Проблема відходів в Україні, як і в більшості індустріально розвинених країн світу, з року в рік набуває все більшої гостроти. Головними причинами такого стану є значна матеріалоємність промислового виробництва, низькі обсяги використання відходів, майже повна відсутність безвідходних технологій. Відтак кількість відходів невинно зростає, що відчутно впливає на навколишнє природне середовище та здоров'я населення. Цей факт уже ніхто не заперечує, однак привертає увагу стабільність деяких глобальних показників, які упродовж останніх 5–6 років переходять зі звіту у звіт, з однієї публікації — в іншу.

Проблема відходів розглядається на різних рівнях державної влади. Так, обласні державні адміністрації до цього часу не виконали рішення уряду щодо визначення безпечних місць централізованого зберігання, знешкодження та захоронення заборонених і непридатних для використання засобів хімічного захисту рослин та інших токсичних відходів. При цьому передбачалося обов'язкове планування та здійснення на кошти з місцевих бюджетів і місцевих природоохоронних фондів відповідних заходів. Окремими дорученнями Президента України обласні державні адміністрації були зобов'язані ліквідувати несанкціоновані сміттєзвалища і впорядкувати схему поводження з відходами. Більшість областей доповіли про виконання згаданого доручення, однак ситуація в цілому на краще не змінилась. У цілому вдосконалення системи державного управління у сфері поводження з відходами вбачається у створенні відповідної галузі, яка мала б опікуватися усім комплексом проблем відходів в Україні.

ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ РЕЗЕРВІВ ЗНИЖЕННЯ БРАКУ ПРОДУКЦІЇ ЛИВАРНОГО ВИРОБНИЦТВА.

Викладач Динник О.Д., студ. Пушкарь Н.О., КІСумДУ

Аналіз структури браку при виготовленні продукції машинобудівних підприємств показав, що в структурі браку превалює брак, виявлений в заготівельній фазі, що свідчить про те, що основа